

## İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
KISALTMALAR .....	11
GİRİŞ .....	13

### BİRİNCİ BÖLÜM KAFKASYA

A. ADI.....	17
B. COĞRAFİ KONUMU .....	18
C. KAFKAS HALKLARI VE YAŞADIĞI ALANLAR .....	19
Avarlar.....	19
Osetler .....	19
Acarlar .....	20
Gürcüler.....	20
Çerkesler.....	20
Çeçenler.....	22
Lezgi.....	23
Karaçaylar .....	23
Malkarlar (Balkarlar).....	23
İnguşlar.....	24
Karabulaklar .....	24
Kumuklar.....	24
Nogaylar .....	24
Laklar (Gazi Kumuklar) .....	24
D. BÖLGE DEVLETLERİN POLİTİKASI .....	25
1. Rusların Kafkasya'daki Faaliyetleri.....	25
a. Kazak Kolonizasyonunun Kurulması.....	31
b. Kafkasya'nın Rusya'nın Eline Geçmesinde Nogay ve Kabartayların Rollerini.....	34
c. Rusya Açısından Kafkasya'nın Ticarî Önemi.....	37
2. Osmanlı Devleti'nin Rusya Karşısında İzlediği Kafkasya Politikası.....	38
3. Safevîler'in Rusya Karşısında İzlediği Kafkasya Politikası .....	39

4. Osmanlı-İran İlişkilerinde Kafkasya .....	41
5. Kafkaslar'da Üçüncü Gücün (Rusya) Ortaya Çıkışı ve Savaşlar Dönemi: (1769-1791).....	43

## İKİNCİ BÖLÜM

### KAFKASYA'DA İKİLİ OYUN (1800-1806)

A. OSMANLI DEVLETİ'NİN SİYASETİ.....	47
1. Osmanlı Devleti ve Kabileler (1800-1806) .....	47
2. Osmanlı Siyasetinin Açmazları: Paşalar ve Pâyitaht.....	48
Keleş Bey Hadisesi .....	48
3. Osmanlı Savunma Sistemi ve Niteliği.....	53
B. RUSLARIN FAALİYETLERİ .....	54
1. Rus-Gürcü Yakınlaşması ve Gürcistan'ın İlhakı .....	56
2. Ruslara Karşı Gürcü Direnişi .....	65
3. Rusların Etkili Siyasetinin Başlangıcı .....	66
Kafkas Kıyılarında Yer Edinme Çabaları .....	66
4. Azerbaycan ve Diğer Kafkas Hanlıklarının Rusya Tarafından İşgali .....	70
Caro-Balâkan.....	72
Gence.....	73
Erivan (Revan) .....	75
Karabağ (Şuşa) ve Şeki (Nuha) Hanlıkları.....	77
Şirvan (Şamahı).....	79
Bakü .....	80
5. Kuzey ve Doğu Kafkaslar'ın Rus Hâkimiyetine Girmesi.....	81
Karaçay ve Balkarlar.....	82
Çeçen.....	82
Osetya.....	84
Avarlar.....	85
Tarku .....	85
Kabartay .....	86
Derbend.....	88
1806-1812 YILLARI ARASINDA KAFKASYA: RUSYA'NIN KAFKAS POLİTİKASINI GENİŞLETMESİ .....	88
1. OSMANLI-RUS SAVAŞI: SICAK YILLAR.....	88
a. Savaşın Başlaması ve I. Safhası (1806-1808) .....	88
b. Savaşın II. Safhası ve Kalelerin Elden Çıkması.....	91
ba. Faş ve Civarı Savaşları .....	93
bb. Sohum .....	98
bc. Anapa .....	101
c. Ruslarla Kafkas Kıyısı Haricinde Yapılan Savaşlar: Ahılkelek ve Ahıska.....	105
d. İmeretya (Açıkbaşlar) ve Osmanlı Devleti.....	106

e. Savaşlar Sırasında İç İsyanlar.....	111
f. Savaşın İkinci Safhasında Dağıstan Hanları ve Osmanlı Devleti.....	112
2. AVRUPALI DEVLETLERİN DEVREYE GİRİŞİ.....	114
a. Fransa-Osmanlı Yakınlaşması ve İttifak Arayışları.....	114
b. İran-Fransa Yakınlaşması ve İttifak Arayışları.....	118
c. İngiltere ile İran'ın İttifak Arayışları.....	121
d. Osmanlı Devleti ve İran'ın Ruslara Karşı Birlikte Hareket Etme Teşebbüsleri.....	123
e. Osmanlı Devleti, Fransa ve İran'ın Üçlü İttifak Oluşturma Çabaları	127

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### İKİ SAVAŞ ARASINDA KAFKASYA (1812-1829)

A. BÜKREŞ ANTLAŞMASINDAN SONRA KAFKASYA (1812-1829)...	129
1. Bükreş Antlaşmasının Uygulanması.....	130
2. Gürcistan Hanlıkları ve Osmanlı Devleti.....	150
3. Barış Döneminde Osmanlı Kalelerinin Durumu.....	152
a. Faş Kalesi.....	152
b. Anapa ve Soğucak Kaleleri.....	155
c. Asker Sevki Meselesi.....	156
4. Osmanlı Devleti ve Kabileler.....	159
5. Rusların Yayılma Taktikleri.....	169
6. Doğu ve Kuzey Kafkasya: Dağıstan-Çeçenistan.....	175
a. Rusların Doğu ve Kuzey Kafkaslar'da Yayılmaları.....	175
b. Doğu ve Kuzey Kafkas Hanlık ve Halklarının Rus Yayılmasına Karşı Mücadeleleri.....	179
7. Osmanlı Devleti ile Doğu ve Kuzey Kafkasya.....	188
a. Dağıstan.....	188
b. Çeçenistan.....	192
8. Osmanlı Devleti ve İran.....	197
9. 1826-1828 İran-Rus Savaşı'nın Osmanlı Devleti ile Doğu ve Kuzey Kafkasya Hanlıklarına Etkileri.....	200
B. RUSLARIN KAFKASYA'YI ELE GEÇİRMELERİ.....	204
1. 1828-1829 Savaşında Kafkasya.....	204
a. Savaş Arefesinde Tarafların Kafkasya ve Civarındaki Askerî Gücü	205
b. Savaş Hazırlıkları.....	206
ba. Osmanlı Tarafı.....	206
bb. Rus Tarafı.....	208
c. Savaş Hazırlıkları Esnasında Kafkas Halklarının Durumu.....	209
2. Kafkasya'daki Osmanlı Kalelerinin Elden Çıkması.....	215
a. Anapa.....	215
b. Faş.....	220
3. Kafkas Halklarının Savaş Sırasındaki Tutumları.....	222

4. Karadeniz Kıyısı Savaşları .....	226
5. Barış Görüşmeleri ve Edirne Antlaşması .....	228
6. Savaş Sırasında Osmanlı-İran İlişkileri .....	229
SONUÇ .....	237
EKLER .....	239
BİBLİYOGRAFYA .....	243
İNDEKS .....	255